

ISSN 2222-4459 (Print)
ISSN 2311-116X (Online)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«БІЗНЕС ІНФОРМ»
№ 12 '2018 р. (491)

Періодичність 1 раз на місяць

Видається із січня 1992 р.

Свідоцтво про реєстрацію

КВ №19905-9705 ПР від 02.04.2013 р.

ЗАСНОВНИКИ:

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ (ХАРКІВ)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С. Кузнеця

ВИДАВЕЦЬ:

ФОП Лібуркіна Л. М.

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор: д-р екон. наук, проф.

В. С. Пономаренко

Науковий редактор: д-р екон. наук, проф.,

член-кор. НАН України **М. О. Кизим**

Випусковий редактор: д-р екон. наук,

доцент **В. Є. Хаустова**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р екон. наук, проф.

Алексєєв І. В. (Львів)

д-р екон. наук, проф.

Амосов О. Ю. (Харків)

д-р екон. наук, проф.

Благуєв І. С. (Івано-Франківськ)

д-р екон. наук, проф.

Гізатуллін Х. Н. (Єкатеринбург, Росія)

канд. екон. наук, проф.

Гонда В. (Братислава, Словачія)

д-р екон. наук, проф.

Жуковський М. (Люблін, Польща)

д-р екон. наук, проф.

Заруба В. Я. (Харків)

д-р екон. наук, проф.

Іванов Ю. Б. (Харків)

д-р екон. наук, проф.

Клебанова Т. С. (Харків)

д-р екон. наук, проф.

Ковальчук К. Ф. (Дніпро)

д-р екон. наук, проф.

Орлов П. А. (Харків)

д-р екон. наук, проф.

Погорлецький О. І. (С.-Петербург, Росія)

д-р екон. наук, проф.

Христіановський В. В. (Вінниця)

д-р філософії (економіка)

Шоша Жан-Юг (Ліон, Франція)

**У журналі можуть друкуватися основні
результати дисертаційних робіт
з економічних наук**

Журнал реферується у загальнодержавній
реферативній базі даних «Україніка наукова» та
в українському реферативному журналі «Джерело»

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ» ПРЕДСТАВЛЕНО В МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ І ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ:

- Ulrichsweb Global Serials Directory (США);
- Research Papers in Economics (США);
- Російський індекс наукового цитування (Росія);
- Index Copernicus (Польща);
- Directory of Open Access Journals;
- Academic Journals Database (Швейцарія);
- Research Bible (Японія);
- Соціонет (Росія);
- Open Academic Journals Index;
- GetInfo (Німеччина);
- BASE (Німеччина);
- OpenAIRE (Європейський Союз);
- SUNCAT Union Catalogue (Велика Британія);
- COPAC Union Catalogue (Велика Британія);
- J-Gate (Індія);
- Open Access Library;
- Advanced Science Index;
- Академия Google (США);
- InfoBase Index;
- WorldCat

ЗІ СПИСКУ ДРУКОВАНИХ (ЕЛЕКТРОННИХ) ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Журнал «Бізнес Інформ» («Бизнес Информ», «Business Inform»)
(Співзасновники: НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Додаток 10 до Наказу Міністерства освіти і науки України

від 12.05.2015 р. № 528

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Васильців Т. Г., Іляш О. І., Лупак Р. А. Проблеми та засоби конвергенції соціальної безпеки в Україні та ЄС.....	8
Зайцева А. О. «Сталий розвиток»: теоретичний аспект	15
Мокрицька А. Б., Сліпченко Т. О. Економіко-правові аспекти захисту комерційної таємниці в Україні	21
Абрамов Ф. В. Суспільні настрої як фактор динаміки антикорупційних формальних правил	26

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

Бутенко Н. В., Богуславський О. В. Трансформація конкурентних відносин в умовах глобалізації	32
Кизим М. О., Крамарев Г. В., Іванова О. Ю., Хаустова В. Є. Теоретичні засади розвитку глобальних ланцюгів створення вартості	39
Шаульська Л. В., Усик І. О. Дослідження факторів економічної циклічності розвитку України в умовах глобалізації.....	51

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Давидов Д. С., Марченко А. Г. Привабливість окремих регіонів ЄС як екосистем для створення та розвитку стартапів.....	59
Пархоменко Н. О., Отенко П. В., Гаміє А. М. Світові та вітчизняні тенденції розвитку підприємств машинобудівної галузі.....	64

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Яковенко В. С., Борщинська Т. Ю. Формулювання загроз та оцінювання рівня зовнішньоекономічної безпеки України.....	71
---	----

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Мельник І. М. Особливості державного регулювання процесів соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу.....	78
--	----

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Скоробогатова Н. Є., Гордієнко І. М. Інноваційна активність промислових підприємств України в контексті Індустрії 4.0.....	84
Матвійченко О. С. Концепція Індустрія 4.0: зміст, можливості та ризики.....	91

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Слободянюк Н. О., Шокер Р. І. Моделювання механізму інвестиційного забезпечення фінансової безпеки країни.....	100
--	-----

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Шашина М. В. Регіональні аспекти структурної модернізації економіки України	107
Самойлік М. С., Диченко О. Ю., Даценко В. В. Оцінка та прогнозування ресурсно-екологічної безпеки в контексті забезпечення економічної безпеки регіону	113
Матвеева Н. М., Славута О. І. Аналітичне забезпечення розвитку водопровідно-каналізаційного господарства Харківського регіону	120

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Дума А. В. Моделювання галузевих структурних змін в економіці регіону	126
Ченуша О. С. Діагностика впливу компетентності персоналу на економічну безпеку нафтопереробних підприємств.....	137
Раєвнева О. В., Бровко О. І. Моделювання кількості працевлаштованих випускників після закінчення закладів вищої освіти.....	143
Шпак Н. Г. Визначення конкурентоспроможності учасників міжнародної економічної системи з урахуванням митного чинника.....	149
Артюмова А. В., Приходько В. О. Удосконалення методики оцінювання конкурентоспроможності підприємства за рахунок процедури визначення оптимальної кількості факторів оцінювання, з урахуванням необхідного порядку їх інтегрування	156
Ковпак Е. О., Туманова Ю. Г. Розрахунок кредитного ліміту для фізичної особи-позичальника на підставі логіт-моделі	162
Оболенцева А. В. Імітаційна модель управління конкурентоспроможністю промислових комплексів регіонів (на прикладі Слобожанського регіону).....	169
Ягі М. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки України.....	176

ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

Хаустова В. Є., Котляров Є. І., Лелюк О. В. Аналіз державної політики розвитку електроенергетики України	182
Тульчинська С. О. Напрями підвищення конкурентоспроможності промислових комплексів регіонів України	194

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І АПК

Ярошенко І. В., Семигулін П. К. Тенденції розвитку аграрного сектора економіки України в контексті ефективності публічного управління територіальним розвитком	199
Кулинич Ю. М., Шірінян Л. В. Інвестиційна привабливість аграрного сектора України	211

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

Кавун-Мошковська О. О. Магазины самообслуживания в Україні: структурно-регіональна характеристика розвитку	217
--	-----

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Україна, 61001, Харків,
пров. Інженерний, 1а,
Бібліотечний корп., 2 пов., к. 224.

Тел./факс: (057) 702-05-25

e-mail: biz_inf@ukr.net

www.business-inform.net

АДРЕСА

ВИГОТІВНИКА:

ФОП Рубашкін Д. Ю.

Україна, 61002, Харків,

вул. Маршала Бажанова, 28.

Тел.: 067-579-46-58

ПЕРЕДПЛАТА:

• у Видавця;

• **ТОВ «Меркурій Експрес»:**

Україна, 49038, Дніпро,

вул. Ярослава Мудрого, 33.

Тел.: (093) 393-57-40

Науковий журнал

БІЗНЕС ІНФОРМ

БИЗНЕС ИНФОРМ

BUSINESS INFORM

Видається 1 раз на місяць

Мова видання – українська, російська,
англійська

Рекомендовано до друку рішеннями:
вченої ради ХНЕУ № 5 від 26.12.2018 р.

вченої ради НДЦ ІПР НАНУ
№ 12 від 26.12.2018 р.

Здано до набору 15.11.2018 р.

Підписано до друку 26.12.2018 р.

Формат 60 x 84/8.

Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 56,03. Обл.-вид. арк. 72,8.

Надруковано у ФОП Рубашкін Д. Ю.

Замовлення № 326. Наклад 100 прим.

© **БІЗНЕСІНФОРМ**, 2018

ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ І ЗВ'ЯЗКУ

Ареф'єва О. В., Сімкова Т. О., Лисиця Ю. Б. Організаційно-економічне забезпечення управління якістю послуг авіатранспортних підприємств.....	224
Зеліско І. М., Сосновська О. О. Аналіз впливу глобальних ризиків сучасності на функціонування вітчизняних підприємств зв'язку.....	232

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Кривошлик Т. Д. Вплив тенденцій соціального страхування на розвиток системи страхового захисту в Україні.....	239
Перепелюкова О. В., Мох М. А. Д. Модель організаційного забезпечення процесу працевлаштування населення.....	246

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Панова І. О. Екологізація економічного розвитку в умовах екологічної кризи.....	251
--	-----

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Нестеренко Р. В. Економіко-організаційне забезпечення логістичної діяльності підприємств: теоретичний аспект.....	256
Нікітюк В. Г. Теоретичні засади побудови логістичних систем металургійного підприємства.....	261
Трифонов О. В., Трушкіна Н. В. Управління ризиками логістичної діяльності промислових підприємств.....	268
Загурський О. М., Погоріла А. А. Застосування вартісно-орієнтованого управління для оцінки фінансового стану підприємства.....	275
Мельник А. О., Штефан А. І. Прибутковість підприємств України: сучасний стан, динаміка та шляхи підвищення.....	281
Гаркуша Н. М., Руденко І. В. Класифікація матеріальних оборотних активів у системі управління підприємством.....	288
Шарко М. В., Гусаріна Н. В. Бізнес-аналітика ключових тенденцій розвитку суднобудівних підприємств в Україні.....	297

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ

Любар О. О., Цуркан А. О. Особливості організації бухгалтерського обліку в агрохолдингах.....	304
Крутова А. С., Семенець А. О. Нормативно-правове забезпечення внутрішнього аудиту: вітчизняний досвід та світова практика.....	309
Ковальчук В. В. Загальні положення формування облікового забезпечення управління процесами реалізації договору концесії.....	317

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

Ситник Н. С., Ковальчук М. П. Аналіз фінансової безпеки кредитного ринку України.....	323
Внукова Н. М., Ачкасова С. А., Горяник О. В. Розвиток системи забезпечення ризик-менеджменту в діяльності підрозділу фінансової розвідки.....	329
Благун І. І. Формування ринкових цін на акції під впливом цін ф'ючерсів на нафту.....	340
Стороженко О. О., Єлісеєва О. К. Переваги та недоліки використання дистанційного банківського обслуговування в банківському секторі України.....	347
Данько Т. В., Клаунко В. О. Критерії інвестування фінансових інститутів у малі та середні підприємства.....	352
Плескун І. В. Управління ризиками банків: сучасні тенденції розвитку.....	358
Колодізєв О. М., Коцюба О. В. Розвиток теоретичних основ забезпечення фінансової стабільності банку за результатами морфологічного аналізу сутності поняття «комплаєнс».....	365

Головня О. М. Проблеми та перспективи недержавного фінансування соціально-економічного розвитку.....	373
Омельченко О. І., Рац О. М. Нівелювання фінансових ризиків банківської системи з використанням інструментів моніторингу.....	379
Романовська Ю. А., Урбанович В. А. Єдиний соціальний внесок як ефективний інструмент забезпечення надходжень у системі державного соціального страхування.....	386
Паєнтко Т. В., Савченко Ю. М. Теоретичні засади класифікації переказання податків.....	393
Коровій В. В. Бюджет територіальної громади як основа місцевих фінансів.....	399

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Бутенко Т. В., Коган І. В. Сучасна структура та ефективне управління економічними методами в менеджменті.....	406
Муха С. В. Сучасна українська корпоративна культура.....	413
Дрогобицький І. М. Ментальність в менеджменті.....	418
Бондаренко О. М., Рішко Ю. І., Тардаскіна Т. М. Переваги віддаленої роботи як ефективної форми зайнятості персоналу в сучасних умовах.....	425
Череп А. В., Григорович А. С. Огляд методів оцінки ефективності управління підприємством.....	430
Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю. Система адаптивного управління підприємством в умовах мінливого зовнішнього середовища.....	435
Кравчук Н. М., Гончарук А. В. Управління процесами формування трудових ресурсів транспортного підприємства.....	441
Кузнецова Г. В. Модернізована концепція контролінгу, орієнтованого на функції антикризового управління промисловими підприємствами.....	448
Кондратенко Н. О., Новіков Д. А. Методичне забезпечення оцінки ризиків в управлінні кадровим потенціалом промислового підприємства.....	453
Голубцова К. К. Визначення напрямів адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектора на основі досвіду провідних країн світу.....	460
Гавкалова Н. А., Терещенко А. В. Методичний підхід до оцінювання ефективності менеджменту персоналу на підприємстві.....	465
Власова В. П., Шелест Т. М. Проактивне управління проектами в системі підготовки моряків.....	471
Горбаль Н. І., Ільницька К. О., Романишин С. Б. Професія SMM-маркетолога в Україні: проблеми та перспективи.....	477

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

- Васильцов Т. Г., Иляш О. И., Лупак Р. А.** Проблемы и средства конвергенции социальной безопасности в Украине и ЕС 8
- Зайцева Л. А.** «Устойчивое развитие»: теоретический аспект 15
- Мокрицкая А. Б., Слипченко Т. А.** Экономико-правовые аспекты защиты коммерческой тайны в Украине 21
- Абрамов Ф. В.** Общественные настроения как фактор динамики антикоррупционных формальных правил 26

ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ЭКОНОМИКЕ

- Бутенко Н. В., Богуславский А. В.** Трансформация конкурентных отношений в условиях глобализации 32
- Кизим Н. А., Крамарев Г. В., Иванова О. Ю., Хаустова В. Е.** Теоретические основы развития глобальных цепочек создания стоимости 39
- Шаульская Л. В., Усик И. А.** Исследование факторов экономической цикличности развития Украины в условиях глобализации 51

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

- Давыдов Д. С., Марченко А. Г.** Привлекательность отдельных регионов ЕС как экосистем для создания и развития стартапов 59
- Пархоменко Н. А., Отенко П. В., Гамие А. М.** Мировые и отечественные тенденции развития предприятий машиностроительной отрасли 64

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

- Яковенко В. С., Борщинская Т. Ю.** Формулирование угроз и оценка уровня внешнеэкономической безопасности Украины 71

МЕХАНИЗМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ

- Мельник И. Н.** Особенности государственного регулирования процессов социально-экономической модернизации сферы товарного обращения 78

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

- Скоробогатова Н. Е., Гордиенко И. Н.** Инновационная активность промышленных предприятий Украины в контексте Индустрии 4.0 84
- Матвейченко А. С.** Концепция Индустрия 4.0: содержание, возможности и риски 91

ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

- Слободянюк Н. А., Шокер Р. И.** Моделирование механизма инвестиционного обеспечения финансовой безопасности страны 100

РЕГИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА

- Шашина М. В.** Региональные аспекты структурной модернизации экономики Украины 107
- Самойлик М. С., Дыченко О. Ю., Даценко В. В.** Оценка и прогнозирование ресурсно-экологической безопасности

- в контексте обеспечения экономической безопасности региона 113
- Матвеева Н. Н., Славута Е. И.** Аналитическое обеспечение развития водопроводно-канализационного хозяйства Харьковского региона 120

ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ

- Дума Л. В.** Моделирование отраслевых структурных изменений в экономике региона 126
- Ченуша А. С.** Диагностика влияния компетентности персонала на экономическую безопасность нефтеперерабатывающих предприятий 137
- Раевнева Е. В., Бровко О. И.** Моделирование количества трудоустроенных выпускников после окончания заведений высшего образования 143
- Шпак Н. Г.** Определение конкурентоспособности участников международной экономической системы с учетом таможенного фактора 149
- Артемова А. В., Приходько В. А.** Совершенствование методики оценивания конкурентоспособности предприятия за счет процедуры определения оптимального количества факторов оценивания, с учетом необходимого порядка их интегрирования 156
- Ковпак Э. А., Туманова Ю. Г.** Расчет кредитного лимита для физического лица-заемщика на основании логит-модели 162
- Оболенцева Л. В.** Имитационная модель управления конкурентоспособностью промышленных комплексов регионов (на примере Слобожанского региона) 169
- Яги М.** Методический подход к оцениванию экономической безопасности Украины 176

ЭКОНОМИКА ПРОМЫШЛЕННОСТИ

- Хаустова В. Е., Котляров Е. И., Лелюк А. В.** Анализ государственной политики развития электроэнергетики Украины 182
- Тульчинская С. А.** Направления повышения конкурентоспособности промышленных комплексов регионов Украины 194

ЭКОНОМИКА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И АПК

- Ярошенко И. В., Семигулин П. К.** Тенденции развития аграрного сектора экономики Украины в контексте эффективности публичного управления территориальным развитием 199
- Кулинич Ю. М., Ширинян Л. В.** Инвестиционная привлекательность аграрного сектора Украины 211

ЭКОНОМИКА ТОРГОВЛИ И УСЛУГ

- Кавун-Мошковская О. А.** Магазины самообслуживания в Украине: структурно-региональная характеристика развития 217

ЭКОНОМИКА ТРАНСПОРТА И СВЯЗИ

- Арефьева Е. В., Симкова Т. А., Лисица Ю. Б.** Организационно-экономическое обеспечение управления качеством услуг авиатранспортных предприятий 224

Зелиско И. М., Сосновская О. А. Анализ влияния глобальных рисков современности на функционирование отечественных предприятий связи	232
---	-----

ЭКОНОМИКА ТРУДА И СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Кривошлык Т. Д. Влияние тенденций социального страхования на развитие системы страховой защиты в Украине.....	239
Перепелюкова Е. В., Мох М. А. Д. Модель организационного обеспечения процесса трудоустройства населения	246

ЭКОНОМИКА ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

Панова И. А. Экологизация экономического развития в условиях экологического кризиса	251
--	-----

ЭКОНОМИКА ПРЕДПРИЯТИЯ

Нестеренко Р. В. Экономико-организационное обеспечение логистической деятельности предприятий: теоретический аспект	256
Никитюк В. Г. Теоретические основы построения логистических систем металлургического предприятия.....	261
Трифопова Е. В., Трушкина Н. В. Управление рисками логистической деятельности промышленных предприятий	268
Загурский О. Н., Погорела А. А. Применение ценностно-ориентированного управления для оценки финансового состояния предприятия.....	275
Мельник А. А., Штефан Л. И. Прибыльность предприятий Украины: современное состояние, динамика и пути повышения.....	281
Гаркуша Н. Н., Руденко И. В. Классификация материальных оборотных активов в системе управления предприятием	288
Шарко М. В., Гусарина Н. В. Бизнес-аналитика ключевых тенденций развития судостроительных предприятий в Украине.....	297

БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЁТ И АУДИТ

Любар О. А., Цуркан А. О. Особенности организации бухгалтерского учета в агрохолдингах.....	304
Крутова А. С., Семенец А. А. Нормативно-правовое обеспечение внутреннего аудита: отечественный опыт и мировая практика.....	309
Ковальчук В. В. Общие положения формирования учетного обеспечения управления процессами реализации договора концессии.....	317

ФИНАНСЫ, ДЕНЕЖНЫЙ ОБОРОТ И КРЕДИТ

Сытнык Н. С., Ковальчук М. П. Анализ финансовой безопасности кредитного рынка Украины.....	323
Внукова Н. Н., Ачкасова С. А., Горяник О. В. Развитие системы обеспечения риск-менеджмента в деятельности подразделения финансовой разведки	329
Благун И. И. Формирование рыночных цен на акции под влиянием фьючерсов на нефть	340
Стороженко О. А., Елисева О. К. Преимущества и недостатки использования дистанционного банковского обслуживания в банковском секторе Украины	347
Данько Т. В., Клунко В. А. Критерии инвестирования финансовых институтов в малые и средние предприятия	352

Плескун И. В. Управление рисками банков: современные тенденции развития	358
Колодизев О. Н., Коцюба Е. В. Развитие теоретических основ обеспечения финансовой стабильности банка по результатам морфологического анализа сущности понятия «комплаенс»	365
Головня Е. М. Проблемы и перспективы негосударственного финансирования социально-экономического развития	373
Омельченко О. И., Рац О. Н. Нивелирование финансовых рисков банковской системы с использованием инструментов мониторинга.....	379
Романовская Ю. А., Урбанович В. А. Единый социальный взнос как эффективный инструмент обеспечения поступлений в системе государственного социального страхования	386
Паентко Т. В., Савченко Ю. М. Теоретические основы классификации переложения налогов.....	393
Коровий В. В. Бюджет территориальной общины как основа местных финансов	399

МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Бутенко Т. В., Коган И. В. Современная структура и эффективное управление экономическими методами в менеджменте	406
Муха С. В. Современная украинская корпоративная культура	413
Дрогобыцкий И. Н. Ментальность в менеджменте	418
Бондаренко Е. М., Ришко Ю. И., Тардаскина Т. Н. Преимущества удаленной работы как эффективной формы занятости персонала в современных условиях.....	425
Череп А. В., Григорович Л. С. Обзор методов оценки эффективности управления предприятием	430
Пилецкая С. Т., Корытько Т. Ю. Система адаптивного управления предприятием в условиях изменяющейся внешней среды	435
Кравчук Н. Н., Гончарук А. В. Управление процессами формирования трудовых ресурсов транспортного предприятия	441
Кузнецова А. В. Модернизированная концепция контроллинга, ориентированного на функции антикризисного управления промышленными предприятиями.....	448
Кондратенко Н. О., Новиков Д. А. Методическое обеспечение оценки рисков в управлении кадровым потенциалом промышленного предприятия	453
Голубцова К. К. Определение направлений адаптивного управления предприятиями фармацевтического сектора на основе опыта передовых стран мира	460
Гавкалова Н. Л., Терещенко А. В. Методический подход к оценке эффективности менеджмента персонала на предприятии	465
Власова В. П., Шелест Т. Н. Проактивное управление проектами в системе подготовки моряков	471
Горбаль Н. И., Ильницкая Е. А., Романишин С. Б. Профессия SMM-маркетолога в Украине: проблемы и перспективы	477

CONTENT

ECONOMIC THEORY

- Vasylytsiv T. G., Ilyash O. I., Lupak R. L.** The Problems and Means of Convergence of Social Security in Both Ukraine and the EU 8
- Zajtzeva L. O.** The «Sustainable Development»: Theoretical Aspect 15
- Mokrutskaya A. B., Slipchenko T. O.** The Economic and Legal Aspects of the Protection of Commercial Secrets in Ukraine 21
- Abramov F. V.** The Public Sentiments as a Factor in the Dynamics of Anti-Corruption Formal Rules 26

GLOBALIZATION PROCESSES IN ECONOMICS

- Butenko N. V., Boguslavskyy O. V.** The Transformation of Competitive Relations in Conditions of Globalization 32
- Kyzym M. O., Kramarev H. V., Ivanova O. Yu., Khaustova V. Ye.** The Theoretical Foundations of the Development of Global Value Chains 39
- Shaulska L. V., Usyk I. O.** Researching the Factors of Economic Cyclicity of Development of Ukraine in Conditions of Globalization 51

FOREIGN EXPERIENCE

- Davydov D. S., Marchenko A. G.** The Attractiveness of Individual Regions of the EU as Ecosystems for Creating and Developing Startups 59
- Parkhomenko N. O., Otenko P. V., Gamiye A. M.** The Global and the National Tendencies of Development of Enterprises of the Machine-Building Sector 64

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

- Iakovenko V. S., Borshchynska T. U.** Formulating the Threats and Estimating the Level of Foreign Economic Security of Ukraine 71

MECHANISMS OF REGULATION OF THE ECONOMY

- Melnyk I. M.** The Features of the State Regulation of the Processes of Socio-Economic Modernization of the Sphere of Commodity Circulation 78

INNOVATIVE PROCESSES

- Skorobogatova N. Ye., Hordiienko I. M.** The Innovative Activity of Industrial Enterprises of Ukraine in the Context of Industry 4.0 84
- Matviichenko O. S.** The Conception of Industry 4.0: Content, Opportunities, and Risks 91

INVESTMENT PROCESSES

- Slobodyanyuk N. O., Shoker R. I.** Modeling the Mechanism for Investment Provision of Financial Security of the Country... 100

REGIONAL ECONOMY

- Shashyna M. V.** The Regional Aspects of the Structural Modernization of Ukraine's Economy 107
- Samojlik M. S., Dychenko O. Yu., Datsenko V. V.** Estimating and Forecasting the Resource-Ecological Security in the Context of Ensuring the Economic Security of Region 113
- Matvieieva N. M., Slavuta O. I.** The Analytical Support for the Development of the Water Supply and Sewage Industry in Kharkiv Region 120

ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING

- Duma L. V.** Modeling the Sectoral Structural Changes in the Region's Economy 126
- Chenusha O. S.** Diagnosing the Impact of Staff Competence on the Economic Security of Oil Refining Enterprises 137
- Rayevnyeva O. V., Brovko O. I.** Modeling the Number of Employed after Graduating from Higher Education Institutions 143
- Shpak N. G.** Determining the Competitiveness of Participants of the International Economic System in View of the Customs Factor 149
- Artyomova A. V., Prikhodko V. O.** Improving the Methodology of Assessing the Competitiveness of Enterprise by Means of the Procedure of Determining the Optimal Number of Assessment Factors, in View of the Necessary Order of their Integration 156
- Kovpak E. O., Tumanova Yu. H.** Calculating the Credit Limit for Individual Borrower on the Basis of Logit-Model 162
- Obolentseva L. V.** The Simulation Model of Management of Competitiveness of the Industrial Complexes of Regions (on the Example of Slobozhanshchina) 169
- Yagi M.** The Methodical Approach to Assessing the Economic Security of Ukraine 176

ECONOMICS OF INDUSTRY

- Khaustova V. Ye., Kotliarov Ie. I., Lelyuk O. V.** Analyzing the State Policy on Development of the Electric Power Industry of Ukraine 182
- Tulchynska S. O.** The Directions of Increasing Competitiveness of the Industrial Complexes of Regions of Ukraine 194

AGRICULTURAL ECONOMICS AND AGRIBUSINESS

- Yaroshenko I. V., Semigulin P. K.** The Tendencies of Development of Agrarian Sector of Economy of Ukraine in the Context of Efficiency of Public Management of Territorial Development 199
- Kulynych Yu. M., Shirinyan L. V.** The Investment Attractiveness of the Agricultural Sector of Ukraine 211

ECONOMICS OF TRADE AND SERVICES

- Kavun-Moshkovska O. O.** The Self-Service Shops in Ukraine: the Structural and Regional Characterization of Development 217

ECONOMICS OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

- Arefieva O. V., Simkova T. O., Lisitsa Yu. B.** The Organizational-Economic Provision of Quality Management of Services of Air Transport Enterprises 224
- Zelisko I. M., Sosnovska O. O.** Analyzing the Impact of Modern Global Risks on the Operation of National Communication Enterprises 232

LABOR ECONOMICS AND SOCIAL POLICY

- Kryvoshlyk T. D.** Impact of Tendencies of Social Insurance on Development of the Insurance Protection System in Ukraine 239
- Perepelyukova O. V., Mokh M. A. J.** The Model of Organizational Provision of the Process of Population Employment 246

ENVIRONMENTAL ECONOMICS

- Panova I. O.** Ecologization of the Economic Development in Conditions of Ecological Crisis..... 251

ECONOMICS OF ENTERPRISE

- Nesterenko R. V.** The Economic-Organizational Provision of the Logistic Activity of Enterprises: Theoretical Aspect..... 256
- Nikitiuk V. G.** The Theoretical Bases of Constructing the Logistic Systems of Metallurgical Enterprise 261
- Tryfonova O. V., Trushkina N. V.** The Risks Management of the Logistics Activities of Industrial Enterprises 268
- Zagurskiy O. M., Pohorila A. A.** Applying the Value-Oriented Management to Estimate the Financial Condition of Enterprise 275
- Melnyk A. O., Shtefan L. I.** The Profitability of Ukrainian Enterprises: Current Status, Dynamics, Ways of Increasing..... 281
- Harkusha N. M., Rudenko I. V.** A Classification of Material Circulating Assets in the Management System of Enterprise..... 288
- Sharko M. V., Gusarina N. V.** The Business Analytics of the Key Tendencies of Development of the Shipbuilding Enterprises in Ukraine 297

ACCOUNTING AND AUDITING

- Lubar O. O., Tsurkan A. O.** The Peculiarities of Organization of Accounting in Agro-Holdings..... 304
- Krutova A. S., Semenets A. O.** The Normative-Legal Provision of Internal Audit: National Experience and World Practice 309
- Kovalchuk V. V.** The Guidelines for the Formation of Accounting Provision for the Management of Processes of Implementing a Concession Agreement 317

FINANCE, MONEY CIRCULATION AND CREDIT

- Sytnyk N. S., Kovalchuk M. P.** Analyzing the Financial Security of the Ukrainian Credit Market 323
- Vnukova N. M., Achkasova S. A., Horianyk O. V.** Developing the Risk Management System in the Activity of Financial Intelligence Division..... 329
- Blahun I. I.** Formation of the Market Prices for Shares under the Influence of Oil Futures 340
- Storozhenko O. O., Yeliseyeva O. K.** The Advantages and Disadvantages of Using the Remote Banking Services in the Banking Sector of Ukraine..... 347
- Danko T. V., Klunko V. A.** The Criteria for Investment of Financial Institutions in the Small and Medium-Size Enterprises..... 352
- Pleskun I. V.** The Banks' Risks Management: The Current Development Tendencies..... 358

- Kolodiziev O. M., Kotsiuba O. V.** Developing the Theoretical Fundamentals of Ensuring the Financial Stability of Bank on the Results of the Morphological Analysis of Essence of the Concept of «Compliance» 365
- Holovnia O. M.** The Problems and Prospects of the Nonstate Financing of Socio-Economic Development 373
- Omelchenko O. I., Rats O. M.** Leveling the Financial Risks of Banking System with Use of Monitoring Instruments 379
- Romanovska Yu. A., Urbanovich V. A.** The Single Social Contribution as an Efficient Instrument to Ensure Revenues in the State Social Insurance System..... 386
- Paientko T. V., Savchenko Yu. M.** The Theoretical Foundations of the Tax Transfer Classification 393
- Koroviy V. V.** The Territorial Community Budget as a Basis of Local Finances..... 399

MANAGEMENT AND MARKETING

- Butenko T. V., Kohan I. V.** The Modern Structure and Efficient Managing of the Economic Methods in Management..... 406
- Mukha S. V.** Modern Ukrainian Corporate Culture 413
- Drogobytzkyi I. M.** Mentality in Management..... 418
- Bondarenko O. M., Rishko Yu. I., Tardaskina T. M.** The Advantages of Remote Work as an Efficient Form of Employment of Staff in Modern Conditions 425
- Cherep A. V., Hryhorovych L. S.** Reviewing the Methods for Evaluation of Efficiency of the Enterprise Management..... 430
- Piletska S. T., Korytko T. Yu.** The System of Adaptive Management of Enterprise in Conditions of a Changing External Environment..... 435
- Kravchuk N. M., Goncharuk A. V.** Management of the Processes of Formation of Labor Resources of Transport Enterprise 441
- Kuznetsova G. V.** The Modernized Conception of Controlling, Oriented towards the Functions of Anti-Crisis Management of Industrial Enterprises 448
- Kondratenko N. O., Novikov D. A.** The Methodical Provision of Risks Evaluation in the Management of Personnel Potential of Industrial Enterprise..... 453
- Golubtsova K. K.** Defining the Directions of Adaptive Management of Enterprises in the Pharmaceutical Sector on the Basis of Experience of the Advanced Countries of the World 460
- Gavkalova N. L., Tereshchenko L. V.** The Methodical Approach to Evaluation of the Efficiency of Staff Management at Enterprise 465
- Vlasova V. P., Shelest T. M.** The Proactive Projects Management in the Seamen Training System..... 471
- Horbal N. I., Ilnytska K. O., Romanyshyn S. B.** The Profession of SMM-Marketer in Ukraine: Problems and Prospects 477

РОЗВИТОК ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОРФОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «КОМПЛАЄНС»

©2018 КОЛОДІЗЕВ О. М., КОЦЮБА О. В.

УДК 338.242.2; 336.025; 336.71.078.3

Колодізев О. М., Коцюба О. В. Розвиток теоретичних основ забезпечення фінансової стабільності банку за результатами морфологічного аналізу сутності поняття «комплаєнс»

У сучасних умовах поняття «комплаєнс» все частіше використовується в міжнародній банківській практиці. Цей термін розглядається в контексті відповідності діяльності суб'єктів господарювання встановленим нормам, правилам, регулятивним актам, документам тощо. Для України, як для держави, що активно співпрацює із закордонними партнерами та інтегрує вітчизняні ринки в міжнародну спільноту, важливим є адаптація норм і законів регулювання ринків, банківського зокрема. У статті проведено морфологічний аналіз поняття «комплаєнс» з огляду на різні підходи вітчизняних та міжнародних авторів. За допомогою виділення істотних ознак, а також оцінки міри включення понять, що були обрані для аналізу, надано авторське бачення поняття «комплаєнс». Це дозволить у подальших дослідженнях обґрунтувати і побудувати ефективну структуру ключових елементів системи комплаєнс у банку з метою адаптації національного законодавства у сфері регулювання банківської діяльності до міжнародного.

Ключові слова: ризик-менеджмент, комплаєнс, управління банківськими ризиками, фінансова стабільність банку.

Табл.: 3. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 28.

Колодізев Олег Миколайович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Коцюба Олена Володимирівна – аспірант кафедри банківської справи, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

УДК 338.242.2; 336.025; 336.71.078.3

Колодізев О. М., Коцюба О. В. Развитие теоретических основ обеспечения финансовой стабильности банка по результатам морфологического анализа сущности понятия «комплаєнс»

В современных условиях понятие «комплаєнс» все чаще используется в международной банковской практике. Этот термин рассматривается в контексте соответствия деятельности субъектов хозяйствования установленным нормам, правилам, регулирующим актам, документам и т. п. Для Украины, как для государства, которое активно сотрудничает с зарубежными партнерами и интегрирует отечественные рынки в международное сообщество, важным является адаптация норм и законов регулирования рынков, в частности банковского. В статье проведен морфологический анализ понятия «комплаєнс», учитывающий различные подходы отечественных и международных авторов. С помощью выделения существенных признаков, а также оценки степени включения понятий, которые были выбраны для анализа, представлено авторское видение понятия «комплаєнс». Это позволит в дальнейших исследованиях обосновать и построить эффективную структуру ключевых элементов системы комплаєнс в банке с целью адаптации национального законодательства в сфере регулирования банковской деятельности к международному.

Ключевые слова: риск-менеджмент, комплаєнс, управления банковскими рисками, финансовая стабильность банка.

Табл.: 3. **Формул.:** 2. **Библ.:** 28.

Колодізев Олег Николаевич – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой банковского дела, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Коцюба Елена Владимировна – аспирант кафедры банковского дела, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

UDC 338.242.2; 336.025; 336.71.078.3

Kolodizev O. M., Kotsiuba O. V. Developing the theoretical fundamentals of ensuring the financial stability of bank on the results of the morphological analysis of essence of the concept of «compliance»

In modern conditions the concept of «compliance» is being increasingly used in the international banking practice. This term is considered in the context of compliance of business entities' performance with established norms, rules, regulatory acts, documents, etc. For Ukraine, as for the State, which actively cooperates with foreign partners and integrates the national markets into the international community, appears important to adapt the rules and laws of regulation of markets, particularly, of the banking market. The article carries out the morphological analysis of the concept of «compliance», with attention to different approaches of both domestic and international authors. The authors' own vision of the concept of compliance is presented with the help of allocating the essential features and evaluating the degree of inclusion of the concepts, chosen for the analysis. As for further researches, this will allow to substantiate and build an effective structure of key elements of the compliance system in bank in order to adapt the national legislation in the sphere of banking regulation to the international law.

Keywords: risk management, compliance, banking risks management, financial stability of bank.

Tbl.: 3. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 28.

Kolodizev Oleh M. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Banking, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Kotsiuba Olena V. – Postgraduate Student of the Department of Banking, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

В умовах динамічного розвитку економіки та високої ймовірності настання кризи перед банками постає завдання щодо необхідності пошуку високоєфективних методів управління ризиками.

Банківські установи у своїй діяльності постійно наражаються на такі ризики, як операційний, юридичний, інформаційний, ризик відмивання коштів тощо. Також існує необхідність побудови внутрішніх бізнес-

процесів відповідно до вітчизняних і міжнародних процедур і правил. Ці та інші питання можуть бути вирішені за допомогою дієвого механізму системи комплаєнсу.

У дослідженнях вітчизняних (Береславська О. І., Деревська О. Б., Ключко Л. А., Правдива Л. М.) і деяких закордонних учених (Жарій Я., Pals H.) проведено детальний аналіз механізму побудови системи комплаєнсу в банківських установах, а також загальних принципів управління комплаєнс-ризиками в рамках системи ризик-менеджменту банку [12]. Проте питання впровадження та ефективного використання системи комплаєнс в умовах активної глобальної інтеграції вітчизняної банківської системи в міжнародні ринки розглянуто не повністю та потребує подальшого вивчення.

Метою статті є уточнення сутності поняття «комплаєнс» як основи розвитку теоретичних положень системи забезпечення стабільності банку на основі узагальнення результатів дослідження його сутності провідними науковцями з даної проблематики.

Використання організаційно-методичного інструментарію комплаєнсу забезпечує відповідність діяльності банку міжнародним і вітчизняним законодавчим актам, інструкціям і етичним нормам.

Вперше термін «комплаєнс» у банківському секторі був запропонований Базельським комітетом з банківського нагляду в документі «Комплаєнс і його функції в банках». В Україні першим документом, в якому використовується цей термін, була Постанова Правління НБУ № 98 «Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України» від 28 березня 2007 р. Так, комплаєнс – це необхідність знати, розуміти та дотримуватися всіх вимог законодавства України, нормативів, положень і правил, внутрішніх політик, стандартів та кодексів з питань діяльності банку. Але 29 грудня 2014 р. Правлінням НБУ було затверджено Постанову № 867 «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України» [17], яка зобов'язує банки до створення системи комплаєнс як одного з елементів внутрішнього контролю банківської діяльності.

Для уточнення сутності цього поняття був використаний метод морфологічного аналізу, запропонований Ф. Цвіккі. Даний метод складається з таких етапів:

1. Збір вихідних даних – тлумачень обраного поняття науковцями різних економічних шкіл.
2. Вибір груп ключових характеристик (ознак) дефініції на основі узагальнення фахових джерел.
3. Вибір істотних ознак серед ключових характеристик.
4. Аналіз кожного окремого тлумачення на наявність або відсутність обраної істотної ознаки та

побудова матриці морфологічних параметрів. Якщо j -та істотна ознака присутня в i -тому тлумаченні, то на перетині ставимо 1, якщо ні – то 0.

5. Для з'ясування подібності визначень розраховується ступінь подібності дефініцій сутності поняття за формулою (1):

$$C(S_{i1}, S_{i2}) = \frac{\sum_{j=1}^n x_{i1j} \cdot x_{i2j}}{\sum_{j=1}^n x_{i1j} + \sum_{j=1}^n x_{i2j}}, \quad (1)$$

де i_1, i_2 – номери двох визначень, які перевіряються на подібність;

x_{i1j}, x_{i2j} – значення елементів матриці образів ключових характеристик Z_{ij} для двох визначень;
 j – номери істотної ознаки.

Результатом розрахунку ступеня подібності стануть групи тлумачень, які у свій зміст включили одні й ті самі характеристики обраного для аналізу поняття.

6. Для з'ясування доцільності включення ознак визначень використовується формула (2):

$$w_{i1i2}(S_{i1}, S_{i2}) = \frac{\sum_{j=1}^n x_{i1j} \cdot x_{i2j}}{\sum_{j=1}^n x_{i2j}}, \quad (2)$$

де i_1, i_2 – номери двох визначень, які перевіряються на подібність;

x_{i1j}, x_{i2j} – значення елементів матриці образів ключових характеристик Z_{ij} для двох визначень;
 j – номери істотної ознаки.

Результатом розрахунку ступеня включення ознак визначень стане вибір одного або декількох тлумачень, які найбільш повно відображають сутність поняття за максимальною кількістю обраних істотних ознак.

Комплаєнс як науково-економічна категорія розглядається авторами з таких позицій: 1) як процес управління; 2) відповідність нормам; 3) процес виявлення проблемних ситуацій у банківській діяльності; 4) система заходів, направлених на захист інтересів банку та його контрагентів; 5) елемент структури управління банком; 6) комплекс заходів. За результатами проведення морфологічного аналізу 26 трактувань цього поняття було виділено три групи ключових характеристик, які наведені в *табл. 1*. Так, групами ключових характеристик є роль, підходи та ризики. Роль – це ті функції, які має виконувати комплаєнс в рамках банківської установи. Підходи – це точки зору, з яких трактуються поняття. Ризики – це види ризиків, на запобігання яким спрямований комплаєнс.

Результати узагальнення спеціалізованої літератури показали багатогранність та відсутність єдиного підходу до тлумачення поняття «комплаєнс». Тому було виділено істотні ознаки трактування цієї дефініції: дотримання норм (Z_1), здійснення внутрішнього

Таблиця 1

Оцінка морфологічних параметрів поняття «комплаєнс»

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
Роль	Цілі	Астраханцева І. А. [1]	Бішопака В. С. [2]	Бобильов Д. В. [3]	Болгар Т. М. [4]	Волощенко А. В. [5]	Дєєва Н. Е. [7]	Деревська О. Б. [3]	Гончарова К. Г. [6]	Жарій Я. [8]	Калініченко Л. Л. [9]	Клишко Т. Ю. [10]	Клюско Л. А. [11]	Малихін Д. В. [13]	Олешко А. А. [16]	Омельчук Я. А. [15]	Правдива Л. [18]	Сарахман О. М. [19]	Селезнева М. В. [20]	Тельнова Г. В. [21]	Хуторна М. Е. [22]	Цюцяк А. Л. [23]	Методичні рекомендації № 98 [14]	Постанова № 867 [17]	Basel [24]	ICA [25]	Pustovalova E. [26]			
	Контроль				+														+											
	Дотримання норм			+			+		+											+										
	Підтримання репутації	+																												
	Захист фінансової безпеки			+		+					+																			
	Управління комплаєнс-ризиками		+								+														+					
	Виявлення проблемних ситуацій					+											+													
	Внутрішній контроль				+	+																								
	Запобігання комплаєнс-ризикам		+																											
	Захист інтересів банку та контрагентів											+																		
	Аудита проблемної заборгованості					+																								
	Боротьба із відмиванням коштів												+																	

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
Підходи	Процес управління									+									+			+							
	Відповідність нормам	+			+	+																							
	Процес виявлення проблемних ситуацій банківської діяльності			+																									
	Система заходів, направлених на захист інтересів банку та його контрагентів										+																		
	Елемент структури управління банком			+			+		+				+									+			+				
	Комплекс заходів		+																		+							+	
	Юридичних санкцій																												
	Фінансових збитків																												
	Втрати репутації	+									+																		
	Невиконання законодавства						+		+	+		+	+		+													+	
Зловживання законодавством												+			+														
Корупції та відмивання доходів							+				+	+			+												+		

контролю (Z_2), елемент структури управління банком (Z_3), запобігання невиконанню законодавства (Z_4), запобігання корупції та відмиванню коштів (Z_5).

Наступним етапом морфологічного аналізу стало створення матриці істотних ознак – морфологічних параметрів. Кожен елемент такої матриці (табл. 2) означає наявність або відсутність варіанта істотної ознаки (Z_j) у певному визначенні автора (S_i). Якщо j -та ознака присутня в i -тому визначенні, то комірка на перетині відповідного рядка та стовпця присвоюється значення 1. Якщо j -та ознака відсутня в i -му визначенні, то комірка набуває значення 0.

На основі цієї матриці розрахуємо міру подібності кожних двох визначень за формулою (1). Результати розрахунку міри подібності наведено в табл. 3. Згідно з аналізом міри подібності та морфологічного аналізу можемо зробити висновок, що трактування цього поняття авторами є досить різнобічними, оскільки окремі науковці виділяють власні істотні ознаки комплаєнсу в банківській діяльності.

Найбільш подібним (міра подібності 0,5) є тлумачення поняття «комплаєнс» Астраханцевой І. А. [1] до дефініції, наведеної в Постанові НБУ «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України» № 867 від 29.12.2014 р. [17]. Найменша міра подібності (0,13) притаманна визначенням Калініченко А. А. [9] дефініції, прописаній у Методичних рекомендаціях щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України, які затверджені постановою Правління Національного банку від 28.03.2007 р. № 98 [14].

За результатами проведеного аналізу міри подібності визначень сутності поняття «комплаєнс» у роботах науковців та нормативно-правових актів можна стверджувати, що, незважаючи на достатню кількість подібних трактувань, існує необхідність у визначенні єдиного підходу до конкретизації його сутності з метою впровадження комплаєнсу в сучасну банківську практику. Важливим фактом є те, що визначення «комплаєнс», наведені у Постанові НБУ № 867, документах Базельського комітету та Міжнародної Асоціації Комплаєнсу, не мають жодних ознак подібності. З огляду на те, що комплаєнс – це відповідність законодавства, норм і правил, першочерговим завданням є приведення вітчизняних норм і правил у відповідність до міжнародних стандартів [14].

Автором наведено власне тлумачення поняття комплаєнс, яке сформовано на результатах узагальнення існуючих поглядів і підходів, а, отже, вирішує основну проблему відсутності уніфікованого підходу до визначення його сутності. Таким чином, «комплаєнс» – це процес управління комплаєнс-ризиками, що виступає однією з функцій банку і банківської системи в цілому та на меті якого є контроль за відповідністю державних і внутрішньобанківських норм

і правил міжнародним для захисту фінансової безпеки банку.

Такий підхід дозволяє в подальшому використовувати уточнене трактування сутності поняття «комплаєнс» для розуміння і визначення нових властивостей забезпечення фінансової стабільності банку на сучасному етапі глобалізаційного розвитку фінансових відносин.

Узакордонній фаховій літературі поняття комплаєнс (англ. – *compliance*) як окрема дефініція не є досить поширеною. Проте окремі науковці, такі як Дж. фон Остерхоут, П. Дікман, С. Бейнбрідж та інші, роблять акцент на необхідності створення системи-комплаєнс на рівні суб'єкта господарювання, яка б застерезувала компанії та банки від дій, що не відповідають діючому законодавству. Це, своєю чергою, підвищить репутацію та лояльність клієнтів до бізнес-структури [27, р. 88] і дозволить забезпечити стабільне функціонування.

На думку переважної більшості науковців, комплаєнс є елементом корпоративного управління. Організація економічного співтовариства та розвитку в документі «Принципи корпоративного управління» визначає корпоративне управління як структуровану систему, яка передбачає як аналіз, так і контроль за досягненням бажаних результатів. Водночас даний процес може розглядатися як функція комплаєнсу [28].

ВИСНОВКИ

Комплаєнс як процес управління комплаєнс-ризиками, що виступає однією з функцій банку і банківської системи в цілому та на меті якого є контроль за відповідністю державних і внутрішньобанківських норм і правил міжнародним для захисту фінансової безпеки банку, сьогодні займає ключове місце в управлінні банківською установою. За результатами проведеного морфологічного аналізу було уточнене визначення сутності поняття «комплаєнс», виділено істотні ознаки дефініції та на їх основі наведено власне тлумачення. Комплаєнс розглядається авторами з таких позицій: як процес управління; відповідність нормам; процес виявлення проблемних ситуацій у банківській діяльності; система заходів, направлених на захист інтересів банку та його контрагентів; елемент структури управління банком; комплекс заходів. Результати проведеного морфологічного аналізу містять 26 трактувань цього поняття, узагальнення яких дозволило виділити істотні ознаки трактування даної дефініції: дотримання норм, здійснення внутрішнього контролю, елемент структури управління банком, запобігання невиконанню законодавства та запобігання корупції й відмиванню коштів.

Предметом подальшого наукового пошуку можна вважати необхідність обґрунтування і побудови ефективної структури ключових елементів системи

Матриця ключових характеристик визначення «комплаєнс»

Автор	Z ₁	Z ₂	Z ₃	Z ₄	Z ₅	Автор	Z ₁	Z ₂	Z ₃	Z ₄	Z ₅
S ₁	1	0	0	0	0	S ₁₄	1	0	0	1	1
S ₂	0	0	0	0	0	S ₁₅	0	0	0	0	0
S ₃	1	1	1	0	0	S ₁₆	1	0	0	0	0
S ₄	0	1	0	0	0	S ₁₇	0	0	0	0	0
S ₅	1	0	0	1	1	S ₁₈	1	1	0	0	0
S ₆	1	1	1	0	0	S ₁₉	0	0	0	0	0
S ₇	0	0	0	1	0	S ₂₀	0	1	1	0	0
S ₈	1	0	1	1	0	S ₂₁	0	0	0	0	0
S ₉	0	0	0	0	0	S ₂₂	1	1	1	1	0
S ₁₀	1	0	0	1	1	S ₂₃	1	0	0	0	0
S ₁₁	1	0	1	1	1	S ₂₄	0	0	1	0	0
S ₁₂	0	0	1	0	0	S ₂₅	1	1	0	1	0
S ₁₃	1	1	0	1	0	S ₂₆	0	0	0	0	1

комплаєнсу в банку, що дозволяє в подальшому використовувати уточнене трактування сутності поняття «комплаєнс» для розуміння і визначення нових властивостей забезпечення його фінансової стабільності на етапі адаптації національного законодавства до вимог європейського простору, а також удосконалення існуючого методичного інструментарію її реалізації на практиці. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Астраханцева І. А., Дубов Д. А., Кутузова А. С. Комплаєнс-контроль в комерційному банку. URL: http://www.astrakhanseva.ru/pub/fin_2014_6.pdf
2. Білошапка В. С., Продан М. В. Комплаєнс-контроль формування кредитного портфеля банку як запорука мінімізації втрат банківських ресурсів у посткризовий період. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2016. Вип. 1. С. 117-120.
3. Бобылев Д. В. Формирование системы внутреннего контроля в страховых организациях (методический аспект) : автореф. дис. ... канд. экон. Наук : 08.00.10. Москва, 2013. 24 с.
4. Болгар Т. М. Внутрішньобанківський моніторинг як необхідна складова система оцінки проблемних кредитів банку. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2016. № 1. С. 14-26.
5. Волошенко А. В. Комплаєнс-практика як превентивний метод боротьби з корупцією. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 7. С. 405-413.
6. Гончарова К. Г. Система комплаєнс як елемент економічної безпеки банку. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 33. С. 27-36.
7. Деєва Н. Е. Внутрішній контроль у системі ризик-менеджменту комерційного банку. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2009. Вип. 23. Ч. 2. С. 86-91.
8. Жарій Я., Куфаєва В. Комплаєнс-модель процесу забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. *Про-*

блеми і перспективи економіки та управління. 2016. № 2. С. 312-319.

9. Калініченко Л. Л. Теоретичні аспекти функціонування комплаєнсу у вітчизняних банках. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 6. Ч. 4. С. 242-245.

10. Клишко Т. Ю., Мельник О. О. Корпоративний комплаєнс як превентивний захід боротьби з шахрайством. *Економіка і фінанси*. 2015. № 6-7. С. 20-26.

11. Ключко Л. А. Фінансовий моніторинг та комплаєнс-контроль в банках. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1. С. 153-160.

12. Ковальчук О. Поняття системи комплаєнс-контроль та особливості управління ризиком комплаєнс у банках України. *Молодь і ринок*. 2010. № 7. С. 153-157.

13. Малыхин Д. В. Особенности организации комплаєнс-контроля в российских банках. URL: <http://bankir.ru/technology/article/2303295>

14. Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України : затверджені Постановою Правління Національного банку від 28.03.2007 р. № 98. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0098500-07>

15. Омельчук Я. А., Швець Н. Р. Передумова для формування ефективної системи комплаєнс в банківських установах України. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2017. № 10. URL: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/1387/1484>

16. Олешко А. А. Механізм антикризового управління фінансовими корпораціями. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/12.pdf

17. Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього контролю в банках України» від 29.12.2014 р. № 867. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0867500-14>

18. Правдива Л. Удосконалення корпоративного управління в банках та управління комплаєнс-ризиком. *Вісник НБУ*. 2011. № 7. С. 10-13.

19. Сарахман О. М., Козьол В. Функціонування комплаєнс-контролю у вітчизняній банківській справі. *Бухгалтерський облік, аналіз і аудит*. 2015. Вип. 2. С. 87-90.

Результати розрахунку міри подібності трактувань вчених поняття «комплаєнс»

	S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	S ₇	S ₈	S ₉	S ₁₀	S ₁₁	S ₁₂	S ₁₃	S ₁₄	S ₁₅	S ₁₆	S ₁₇	S ₁₈	S ₁₉	S ₂₀	S ₂₁	S ₂₂	S ₂₃	S ₂₄	S ₂₅	S ₂₆	
S ₁	1	0	0,25	0	0,25	0,25	0	0,33	0	0,25	0,2	0	0,25	0,25	0	0,5	0	0,33	0	0	0	0,2	0,5	0	0,25	0	
S ₂	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
S ₃	0,25	0	1	0	0,17	0,17	0	0,33	0	0,17	0,14	0,25	0,17	0,17	0	0,25	0	0,2	0	0	0,2	0,14	0,25	0,25	0,2	0	
S ₄	0	0	0	1	0	0,25	0	0	0	0	0	0	0,25	0	0	0	0	0,33	0	0,33	0	0,2	0	0	0,25	0	
S ₅	0,25	0	0,14	0	1	0,17	0,25	0,17	0	0,17	0,43	0	0,17	0,5	0	0,25	0	0,2	0	0	0	0,14	0,25	0	0	0,17	0,25
S ₆	0,25	0	0,17	0,25	0,17	1	0	0,17	0	0,17	0,14	0,25	0,17	0,17	0	0,14	0	0,2	0	0	0,2	0,14	0,25	0,25	0,17	0	
S ₇	0	0	0	0	0,25	0	1	0,25	0	0,25	0,2	0	0,25	0,25	0	0	0	0	0	0	0	0,2	0	0	0,25	0	
S ₈	0,25	0	0,33	0	0,17	0,17	0,25	1	0	0,17	0,14	0,25	0,17	0,17	0	0,25	0	0,2	0	0	0	0,14	0,25	0,25	0,17	0	
S ₉	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
S ₁₀	0,25	0	0,17	0	0,17	0,17	0,25	0,17	0	1	0,14	0	0,17	0,17	0	0,25	0	0,2	0	0	0	0,14	0,25	0	0	0,17	0,25
S ₁₁	0,2	0	0,14	0	0,14	0,14	0,2	0,14	0	0,14	1	0,2	0,14	0,14	0	0,2	0	0,17	0	0	0,17	0	0,2	0,2	0,2	0,17	0,2
S ₁₂	0	0	0,25	0	0	0,25	0	0,25	0	0	0,2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,33	0	0	0	0,5	0	0
S ₁₃	0,25	0	0,17	0,25	0,17	0,17	0,25	0,17	0	0,17	0,14	0	1	0,17	0	0,25	0	0,2	0	0	0,2	0,14	0,25	0	0	0,17	0
S ₁₄	0,25	0	0,17	0	0,17	0,17	0,25	0,17	0	0,17	0,14	0	0,17	1	0	0,25	0	0,2	0	0	0	0,23	0,25	0	0	0,33	0,25
S ₁₅	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S ₁₆	0,5	0	0,25	0	0,25	0,14	0	0,25	0	0,25	0,2	0	0,25	0,25	0	1	0	0,33	0	0	0	0,2	0,5	0	0	0,25	0
S ₁₇	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S ₁₈	0,33	0	0,2	0,33	0,2	0,2	0	0,2	0	0,2	0,17	0	0,2	0,2	0	0,33	0	1	0	0	0,25	0,17	0,33	0	0	0,2	0
S ₁₉	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
S ₂₀	0	0	0,2	0,33	0	0,2	0	0	0	0	0,17	0,33	0,2	0	0	0	0	0	0,25	0	1	0	0	0	0,33	0,2	0
S ₂₁	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
S ₂₂	0,2	0	0,14	0,2	0,14	0,14	0,2	0,14	0	0,14	0,13	0,2	0,14	0,23	0	0,2	0	0,17	0	0	0,17	1	0,2	0,2	0,2	0,14	0
S ₂₃	0,5	0	0,25	0	0,25	0,25	0	0,25	0	0,25	0,2	0	0,25	0,25	0	0,5	0	0,33	0	0	0	0,2	1	0	0	0,25	0
S ₂₄	0	0	0,25	0	0	0,25	0	0,25	0	0	0,2	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0,33	0,2	0	1	0	0	0
S ₂₅	0,25	0	0,2	0,25	0,17	0,17	0,25	0,17	0	0,17	0,17	0	0,17	0,33	0	0,25	0	0,2	0	0	0,2	0,14	0,25	0	0	1	0
S ₂₆	0	0	0	0	0,25	0	0	0	0	0,25	0,2	0	0	0,25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

20. Селезнева М. В. Комплаєнс-контроль в банківській сфері. Новий підхід к управленію ризиками. URL: http://www.buk.irk.ru/library/sbornik_13/selezneva.pdf

21. Тельнова Г. В. Ризик-менеджмент кредитної діяльності з позиції комплаєнс-функції банку. *Вісник Східно-українського національного університету імені Володимира Даля*. 2016. № 6. С. 158–162.

22. Хуторна М. Е., Гелеверя В. В. Організація ефективної системи комплаєнс-контролю в банку. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 113–119.

23. Цюцяк А. Л., Цюцяк І. Л. Впровадження системи комплаєнс-контролю у вітчизняну систему незалежного фінансового контролю та аудиту. *Науково-інформаційний вісник «Економіка»*. 2011. № 3. С. 200–206.

24. Basel Committee on Banking Supervision Consultative Document The compliance function in banks. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs103.htm>

25. International Compliance Association. URL: <http://www.int-comp.org/faqs-compliance-regulatoryenvironment>

26. Pustovalova E. Compliance in Russia and the CIS. URL: <http://old.themoscowtimes.com/conferences/eng/event/archive/440714.html>

27. Paul A. G. G., Kersten B. M., Diekman P. A. M. Compliance at Banks, Company Law and Financial Markets Law Observations on Whether the Law Schedules Adequate Light on Ownership. Erasmus University Rotterdam. 2014. 346 p. URL: <https://repub.eur.nl/pub/51203/>

28. OECD Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/Corporate-Governance-Principles-ENG.pdf>

REFERENCES

Astrakhanseva, I. A., Dubov, D. A., and Kutuzova, A. S. "Komplaiens-kontrol v kommercheskom banke" [Compliance control in a commercial bank]. http://www.astrakhanseva.ru/pub/fin_2014_6.pdf

"Basel Committee on Banking Supervision Consultative Document The compliance function in banks". <http://www.bis.org/publ/bcbs103.htm>

Biloshapka, V. S., and Prodan, M. V. "Komplaiens-kontrol formuvannia kredytnoho portfelia банку yak zaporuka minimizatsii vtrat bankivskykh resursiv u postkryzoviy period" [Compliance-control of forming a loan portfolio of the bank as a guarantee of minimizing losses of bank resources in the post-crisis period]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya «Ekonomika i menedzhment»*, no. 1 (2016): 117-120.

Bobylev, D. V. "Formirovaniye sistemy vnutrennego kontrolya v strakhovykh organizatsiyakh (metodicheskiy aspekt)" [Formation of the internal control system in insurance organizations (methodical aspect)]: *avtor. dis. ... kand. ekon. nauk : 08.00.10*, 2013.

Bolhar, T. M. "Vnutrishnyobankivskiy monitoring yak neobkhidna skladova systema otsinky problemnykh kredytiv банку" [In-bank monitoring as an integral part of the bank's troubled loan assessment system]. *Yevropeiskiy vektor ekonomichnoho rozvytku*, no. 1 (2016): 14-26.

Dieieva, N. E. "Vnutrishnii kontrol u systemi ryzyk-menedzhmentu komertsiinoho банку" [Internal control in the risk management system of a commercial bank]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 23 (2009): 86-91.

Honcharova, K. H. "Systema komplaiens yak element ekonomichnoi bezpeky банку" [Compliance system as an element of the bank's economic security]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 33 (2015): 27-36.

International Compliance Association. <http://www.int-comp.org/faqs-compliance-regulatoryenvironment>

Kalinichenko, L. L. "Teoretichni aspekty funktsionuvannia komplaiensu u vitchyznianskykh bankakh" [Theoretical aspects of the functioning of compliance in domestic banks]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol. 4, no. 6 (2014): 242-245.

Khutorna, M. E., and Heleveria, V. V. "Orhanizatsiia efektyvnoi systemy komplaiens-kontroliu v банку" [Organization of an effective system of compliance control in the bank]. *Finsanoviyi prostir*, no. 2 (2015): 113-119.

Kliusko, L. A. "Finsanoviyi monitoring ta komplaiens-kontrol v bankakh" [Financial monitoring and compliance control in banks]. *Fynansy, uchet, banky*, no. 1 (2014): 153-160.

Klymko, T. Yu., and Melnyk, O. O. "Korporatyvnyi komplaiens yak preventyvnyi zakhid borotby z shakhraistvom" [Corporate Compliance as a Preventive Anti-Fraud]. *Ekonomika i finansy*, no. 6-7 (2015): 20-26.

Kovalchuk, O. "Poniattia systemy komplaiens-kontrol ta osoblyvosti upravlinnia ryzykom komplaiens u bankakh Ukrainy" [Concept of Compliance-Control System and Peculiarities of Risk Compliance in Ukrainian Banks]. *Molod i rynek*, no. 7 (2010): 153-157.

[Legal Act of Ukraine] (2007). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0098500-07>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0867500-14>

Malykhin, D. V. "Osobennosti organizatsii komplaiens-kontrolia v rossiyskikh bankakh" [Features of the organization of compliance control in Russian banks]. <http://bankir.ru/technology/article/2303295>

"OECD Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors". <https://www.oecd.org/daf/ca/Corporate-Governance-Principles-ENG.pdf>

Oleshko, A. A. "Mekhanizm antykrizovoho upravlinnia finansovymy korporatsiyamy" [The mechanism of crisis management by financial corporations]. *Efektivna ekonomika*. 2018. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/12.pdf

Omelchuk, Ya. A., and Shvets, N. R. "Peredumova dlia formuvannia efektyvnoi systemy komplaiens u bankivskykh ustanovakh Ukrainy" [A prerequisite for the formation of an effective system of compliance in banking institutions in Ukraine]. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2017. <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/1387/1484>

Paul, A. G. G., Kersten, B. M., and Diekman, P. A. M. "Compliance at Banks, Company Law and Financial Markets Law Observations on Whether the Law Schedules Adequate Light on Ownership". Erasmus University Rotterdam. 2014. <https://repub.eur.nl/pub/51203/>

Pravdyva, L. "Udoskonalennia korporatyvnogo upravlinnia v bankakh ta upravlinnia komplaiens-ryzykom" [Improving corporate governance in banks and managing compliance risk]. *Visnyk NBU*, no. 7 (2011): 10-13.

Pustovalova, E. "Compliance in Russia and the CIS". <http://old.themoscowtimes.com/conferences/eng/event/archive/440714.html>

Sarakhman, O. M., and Kozyol, V. "Funktsionuvannia komplaiens-kontroliu u vitchyznianskykh bankivskii spravi" [Function-

ing of Compliance Control in the domestic banking business]. *Bukhhalterskyi oblik, analiz i audyt*, no. 2 (2015): 87-90.

Selezneva, M. V. "Komplaens kontrol v bankovskoy sfere. Novyy podkhod k upravleniiu riskami" [Compliance control in the banking sector. A new approach to risk management]. http://www.buk.irk.ru/library/sbornik_13/selezneva.pdf

Telnova, H. V. "Ryzhik-menedzhment kredytnoi diialnosti z pozytsii komplaiens-funksii banku" [Risk management of credit activity from the standpoint of the compliance function of the bank]. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, no. 6 (2016): 158-162.

Tsiutsiak, A. L., and Tsiutsiak, I. L. "Vprovadzhenia systemy komplaiens-kontroliu u vitchyznianu systemu nezalezh-

noho finansovoho kontroliu ta audytu" [Implementation of the Compliance Control System in the domestic system of independent financial control and audit]. *Naukovo-informatsiinyi visnyk «Ekonomika»*, no. 3 (2011): 200-206.

Voloshenko, A. V. "Komplaens-praktika kak preventivnyy metod borby s korruptsiyey" [Compliance practice as a preventive method of fighting corruption]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 7 (2014): 405-413.

Zharii, Ya., and Kufaieva, V. "Komplaiens-model protsesu zabezpechennia finansovoi bezpeky komertsiiinoho banku" [Compliance model of the financial security of a commercial bank]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 2 (2016): 312-319.

УДК 338.242:364.05

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НЕДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

©2018 ГОЛОВНЯ О. М.

УДК 338.242:364.05

Головня О. М. Проблеми та перспективи недержавного фінансування соціально-економічного розвитку

Метою статті є оцінка можливостей недержавного фінансування соціального розвитку за допомогою нових методів. Провідне місце серед них належить громадським організаціям і прогресивним механізмам залучення коштів. Відповідаючи на потреби в інноваційних технологіях управління соціальним розвитком, національна економіка повинна запустити механізми активізації модернізаційних процесів. Для цього потрібно генерувати нові засоби досягнення соціально-економічних цілей, зокрема інтенсивного залучення коштів. До таких інноваційних технологій належить фандрайзинг, краудфандинг і краудсорсинг. Виконуючи похідну роль, такі технології є ефективним інструментом створення платформи для сприяння недержавному фінансуванню соціального розвитку. Співучасниками інноваційних технологій є автори оригінальних проєктів, стартапи, компанії, організації, спонсори та споживачі оригінальних продуктів. Фінансування соціальних проєктів шляхом надання грантів є значним кроком уперед із точки зору розвитку соціальної відповідальності бізнесу та участі в Глобальному договорі.

Ключові слова: соціальний розвиток, соціальні послуги, громадські організації, недержавне фінансування, гранти.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 9.

Головня Олена Михайлівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму, Вінницький національний аграрний університет (вул. Сонячна, 3, Вінниця, 21008, Україна)

E-mail: ellens@meta.ua

УДК 338.242:364.05

Головня Е. М. Проблемы и перспективы негосударственного финансирования социально-экономического развития

Целью статьи является оценка возможностей негосударственного финансирования социального развития с помощью новых методов. Ведущее место среди них принадлежит общественным организациям и прогрессивным механизмам привлечения средств. Отвечая на потребности в инновационных технологиях управления социальным развитием, национальная экономика должна запустить механизмы активизации модернизационных процессов. Для этого нужно генерировать новые средства достижения социально-экономических целей, в частности интенсивного привлечения средств. К таким инновационным технологиям принадлежит фандрайзинг, краудфандинг и краудсорсинг. Выполняя производную роль, такие технологии являются эффективным инструментом создания платформы для содействия негосударственному финансированию социального развития. Соучастниками инновационных технологий являются авторы оригинальных проєктов, стартапы, компании, организации, спонсоры и потребители оригинальных продуктов. Финансирование социальных проєктов путем предоставления грантов является значительным шагом вперед с точки зрения развития социальной ответственности бизнеса и участия в Глобальном договоре.

Ключевые слова: социальное развитие, социальные услуги, общественные организации, негосударственное финансирование, гранты.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Библ.:** 9.

Головня Елена Михайловна – доктор экономических наук, доцент, доцент кафедры менеджмента внешнеэкономической деятельности, гостинично-ресторанного дела и туризма, Винницкий национальный аграрный университет (ул. Солнечная, 3, Винниця, 21008, Украина)

E-mail: ellens@meta.ua

UDC 338.242:364.05

Holovnia O. M. The Problems and Prospects of the Nonstate Financing of Socio-Economic Development

The article is aimed at evaluating the possibilities of nonstate financing of social development with use of new methods. The leading place among them belongs to public organizations and progressive mechanisms of fundraising. Responding to the need for innovative technologies to manage social development, the national economy should launch mechanisms for revitalizing modernization processes. For this purpose it is necessary to generate new means of achievement of socio-economic goals, in particular intensive attraction of funds. To such innovative technologies belong fundraising, crowdfunding, and crowdsourcing. By performing a derivative role, such technologies are an efficient instrument for creating a platform of promoting the nonstate financing for social development. Contributors to innovative technologies are authors of original projects, startups, companies, organizations, sponsors, and consumers of original products. Financing social projects through grants is a significant step forward in terms of developing the social responsibility for business and participation in the Global Compact.

Keywords: social development, social services, public organizations, nonstate financing, grants.

Fig.: 3. **Tbl.:** 2. **Bibl.:** 9.

Holovnia Olena M. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management of Foreign Economic Affairs, Hotel and Catering and Tourism, Vinnytsia National Agrarian University (3 Soniachna Str., Vinnytsia, 21008, Ukraine)

E-mail: ellens@meta.ua